อันตรายจากการให้บริการที่กระทำต่อร่างกายลึกกว่าชั้นหนังแท้

วิสูตร ฟองศิริไพบูลย์ พ.บ., วท.ม., น.ม., น.บ.ท.*

การบริการที่เป็นการกระทำอันตรายต่อร่างกาย หมายถึง การกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายโดยวัตถุมีคมชนิดต่าง ๆ เช่น มีด เข็ม เหล็กแหลม ฯลฯ ผ่านชั้นหนังแท้ซึ่งอาจทำให้มีโลหิตไหลซึมออกตัวอย่างเช่น 1)การเจาะตามร่างกายต่างๆ เช่น เจาะหู เจาะจมูก เจาะลิ้น เจาะสะดือ เจาะอวัยวะเพศ เจาะตัว และส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 2) การสักต่าง ๆ รวมถึงการสักคิ้วถาวร 3) การฝังเข็ม 4)การฝังวัตถุแปลกปลอมเข้าในร่างกาย เช่น การฝังมุก (ที่อวัยวะเพศ), การฝังแม่เหล็กเข้าในนิ้วมือ (นักพนัน), 5) การกระทำอื่น ๆ เช่น การทำเล็บอย่างรุนแรงบริเวณจมูกเล็บทำให้มีเลือดออก เป็นต้น ซึ่งโดยแท้จริงแล้วการกระทำดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของมนุษย์อย่างรุนแรงและทำให้มีโลหิตไหลซึมออกมา*น่าจะเป็นการกระทำต่อมนุษย์ในทางศัลยกรรม*แล้ว ซึ่งสมควรอยู่ในความหมายของคำว่า **"การประกอบวิชาชีพเวชกรรม"** ซึ่งได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525[1] ดังนี้

"วิชาชีพเวชกรรม" *หมายความว่าวิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การผดุงครรภ์ การปรับสายตาด้วยเลนส์สัมผัส การแทงเข็มหรือการฝังเข็มเพื่อบำบัดโรคหรือเพื่อระงับความรู้สึก และหมายความรวมถึงการกระทำทางศัลยกรรม การใช้รังสี การฉีดยาหรือสสาร การสอดใส่วัตถุใด ๆ เข้าไปในร่างกายเพื่อการคุมกำเนิด การเสริมสวย หรือการบำรุงร่างกายด้วย*

แต่สภาพที่เป็นจริงในสังคมไทยปัจจุบันกลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะการให้บริการหรือการดำเนินการดังกล่าวมิได้ถูกบัญญัติไว้ในความหมายของ "วิชาชีพเวชกรรม" ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525[1] ยิ่งกว่านั้นจากสภาพความเป็นจริงในสังคมกลับพบว่ามีการกระทำดังกล่าวนี้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป เสมือนหนึ่งเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมไปเสียแล้ว ใครจะดำเนินการก็ได้และถึงแม้จะมีกฎเกณฑ์[2]และคำแนะนำทางด้านสาธารณสุขแล้ว[3] (คำแนะนำจากกรมอนามัย) แต่ก็หาได้มีการปฏิบัติตามแต่อย่างใดไม่ ที่สำคัญประการหนึ่งคือในขณะนี้พฤติการณ์ในการสัก การเจาะหู การเจาะตามร่างกายนั้นได้มีการเปลี่ยนจากการกระทำให้กันและกันในหมู่ญาติมิตรเพื่อนฝูงหรือในด้านศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มชนหมู่หนึ่งหมู่ใด กลับกลายมาเป็น "การค้า" เป็น **"การให้บริการประเภทหนึ่ง"** ไปเสียแล้ว เห็นได้ชัดจากการที่มีการติดประกาศไว้อย่างชัดแจ้งในที่สาธารณะหรือหน้าร้านค้าต่าง ๆ ว่า "เจาะหูฟรี" ที่ร้านขายต่างหู "ซื้อต่างหูแล้วบริการเจาะหูให้โดยมิคิดค่าบริการ"[4], "รับบริการสักทุกลวดลาย", หรือ "รับสักโดยผู้เชี่ยวชาญ" โดยผู้ให้บริการเหล่านั้นไม่ใช่แพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม อีกทั้งมิใช่ผู้ที่เคยผ่านงานด้านสาธารณสุขมา หรือได้รับการอบรมงานด้านสาธารณสุขมาก่อนเลย ไม่เคยมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับสุขบัญญัติแต่อย่างใด จึงไม่เคยทราบและคำนึงถึงสภาวะหรือความปลอดภัยของประชาชนที่เข้ามารับบริการในกิจกรรมนั้นๆ นั่นคือโรคหรืออันตรายร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นตามมาก็ได้[5] ไม่ว่าจะเป็นการติดเชื้ออันเนื่องมาจากวัตถุ (เข็ม, มีด) ที่เกี่ยวข้องอาจมีการปนเปื้อนเชื้อโรคต่างๆ แล้วนำมาทิ่มแทงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรือการที่ส่วน

*ภาควิชานิติเวชศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร 10700.

ของร่างกายที่มีบาดแผลได้สัมผัสกับวัตถุที่มีเชื้อโรคเหล่านี้โดย เฉพาะเชื้อแบคทีเรียหรือ ไวรัส เช่น ไวรัสตับอักเสบ[6,7,8,9,10] เชื้อเอชไอวี[11,12,13] ซึ่งเป็นโรคที่ถือว่าอันตรายมากเพราะยังไม่มียารักษาโรคอื่นๆ[11,14] หรืออันตรายต่อสุขภาพด้านอื่นเช่น อาจกระทำแล้วถูกต้องต่อเส้นประสาทได้

นอกจากนั้นกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับด้านสุขภาพ การประกอบวิชาชีพในด้านสุขภาพและทางการแพทย์หรือโรคศิลปะอื่นๆ ก็มิได้มีการบัญญัติถึงการกระทำในเรื่องเหล่านี้อย่างเพียงพอ จะมีก็แต่เพียงประกาศกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2540[2] และมีคำแนะนำประกอบ[3] ซึ่งยังขาดความสนใจจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ ทำให้การดำเนินการดังกล่าวขาดการควบคุมอย่างใกล้ชิด ซึ่งจากการสังเกตพบว่าผู้ให้บริการมิได้มีการกระทำตามคำแนะนำดังกล่าวแต่ประการใด จึงทำให้ดูเหมือนกับว่าร่างกายและสุขภาพของประชาชนมิได้รับการคุ้มครองโดยภาครัฐและสังคมและยังไม่เห็นถึงความสำคัญเลย แต่ในทางตรงข้ามภาครัฐกลับมีการทุ่มเทงบประมาณมิใช่น้อย เช่นกว่า 3,600 ล้านบาทเพื่อใช้ในการบำบัดอาการผู้ป่วยซึ่งติดเชื้อต่างๆ เช่น เอชไอวี ซึ่งยังไม่ถึงโรคเอดส์เต็มขั้น[15] อีกทั้งยังมีงบประมาณเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดเชื้อสูงตามด้วย และสภาวะดังกล่าวนับวันก็จะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นในด้านสาธารณสุข เช่น งบให้กับมหาวิทยาลัยในปี 2540 ถึง 5.9 ล้านบาท[16] ทั้งนี้เพราะสภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ ดังกล่าวมามีมากขึ้นอย่างมากมาย เช่นในขณะนี้มีผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีสูงโดยชายไทยเกือบร้อยละ 2 และหญิงร้อยละ 1 ของประชากรไทยแล้ว[17] และในบางกลุ่มชนอาจมีสูงมากถึงร้อยละ 33.15 ในกลุ่มโสเภณีหญิง, ร้อยละ 14 ในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศ[18] ในกลุ่มชายผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารในจังหวัดภาคเหนือมีติดเชื้อถึงร้อยละ 3.9[18] ทำให้ประชาชนมีความเสี่ยงต่อการได้รับการบริการที่เข้าข่ายการประกอบวิชาชีพเวชกรรมมากยิ่งขึ้นทุกขณะ สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือแพทยสภาซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลและควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม เคยได้พิจารณาในเรื่องการเจาะหูและการสักแล้วมีความเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมิใช่เป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรม[19] ซึ่งหมายถึงผู้หนึ่งผู้ใดจะกระทำก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อสนับสนุนพฤติกรรมที่อาจทำให้เกิดอันตราย (Observation)

ได้มีการเฝ้าสังเกตการณ์เป็นการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ที่ให้บริการด้านนี้ (เจาะหูและการสักยันต์) พบว่ามีการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับหลักในทางการแพทย์โดยเฉพาะในเรื่องการทำความสะอาด และการใช้เข็มหรืออุปกรณ์ที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกาย ซึ่งอาจส่งผลต่อการติดเชื้อและแพร่เชื้อโรคติดต่อต่าง ๆ ได้ เช่น ไวรัสตับอักเสบ และเอชไอวี เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1:

วันที่ 2 เมษายน 2545: เวลาประมาณ 18.00 น.ที่ร้านขายต่างหูและหมุดต่าง ๆ ตลาดนัดปากซอยจรัญสนิทวงศ์ 37 ซึ่งรับบริการเจาะหู ผู้ขายต่างหูมีแอลกอฮอล์ 70%(ใช้แช่หมุดก่อนเจาะและเช็ดบริเวณที่จะเจาะเมื่อลูกค้าต้องการเท่านั้นโดยไม่มีขั้นตอนชัดเจนว่าจะทำเมื่อใด ผู้ขายมี ก) ห่อสำลี ข) ถุงมือชนิดใช้แล้วทิ้ง ค) ยาชา คือ (EMLA5%) และ ง) น้ำยาฆ่าเชื้อ (Betadine Solution)

ขั้นตอนในการให้บริการเจาะหู

1. ฝนปลายก้านต่างหูให้แหลม
2. นวดติ่งหูด้วยยาหม่อง
3. ใช้ต่างหูที่ฝนก้านไว้แล้วแทงทะลุติ่งหู

หมายเหตุ:

*1. ผู้เจาะมีมือที่สกปรก
2. ต่างหูสกปรก
3. ผิวหนังบริเวณที่เจาะสกปรก

ตัวอย่างที่ 2:

วันที่ 4 เมษายน 2545:เวลาประมาณ 20.00 **น. ที่ร้านรับจ้างสักลายลงบนผิวหนัง บริเวณตลาดนัดซอยจรัญสนิทวงศ์** 37 **ให้บริการสักลายบนผิวหนัง**

1. กำหนดลายลงบริเวณที่จะสัก
2. ผู้สักใส่ถุงมือชนิดใช้แล้วทิ้ง
3. ทาผิวหนังที่จะสักด้วยวาสลิน
4. ใช้หัวกรอหมุนด้วยปืนไฟฟ้าจุ่มลงในหมึกสีซึ่งเทแบ่งลงในฝาขวด กรอผิวหนังไปตามลาย
5. ใช้กระดาษชำระเช็ดน้ำเหลือง (Plasma) ที่ซึมออกมา
6. ทาวาสลินเพิ่มเมื่อผิวหนังบริเวณที่จะกรอแห้ง
7. หัวกรอต้องจุ่มหมึกสลับกับการกรอ

หมายเหตุ:

*1. ผิวหนังบริเวณที่จะสักไม่ได้ทำความสะอาด

2. หัวกรอน่าจะไม่เปลี่ยน เพียงล้างด้วยน้ำดื่มบรรจุขวด

3. วาสลินและหมึกสีมิได้แยกใช้เป็นรายบุคคล

เปรียบเทียบการกระทำดังกล่าวระหว่างผู้ให้บริการกับการดำเนินการโดยแพทย์

ยังมีพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เฝ้าสังเกตจากผู้ให้บริการ เช่น การเจาะหู การเจาะร่างกายและบริการสักตามร่างกายอีกหลายตัวอย่างซึ่ง**สรุปสภาพพฤติการณ์ที่มีอยู่จากการสังเกตการดำเนินการในสังคมไทยและความเป็นจริงที่เกี่ยวกับการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกาย** ได้ว่าเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายที่กระทำลึกลงไปใต้ผิวหนังชั้นหนังแท้ของมนุษย์ที่อาจทำให้เกิดโลหิตซับ (ไหลซึมออก) เข้าข่ายกรณีทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อร่างกายแล้ว แต่สิ่งนั้นยังไม่อาจสำคัญเท่าเมื่อมีวัตถุกระทำต่อร่างกายจนกระทั่งมีโลหิตซับและเป็นการกระทำที่ไม่มีมาตรฐานในทางการแพทย์แล้วก็อาจเป็นสาเหตุสำคัญของเชื้อโรคต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่ร่างกายของบุคคลนั้นได้ ยิ่งในสภาวะปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อต่าง ๆ มากมาย ย่อมเสี่ยงต่อโรคต่างๆ ที่น่ากลัว เช่น โรคตับอักเสบ และเอชไอวีนั่นเอง จึงอาจสรุปเรื่องการกระทำต่อร่างกายได้ทั้งจากที่ได้พบเห็นและทราบมาออกได้เป็น 3 ด้านด้วยกันคือ

ด้านที่ 1: **ขบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการต่อร่างกายประเภทต่างๆ**

การให้บริการดังกล่าวจะก่อให้เกิดอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้รับบริการได้ กล่าวคือ

การบริการที่ 1: **การเจาะหู**

วัตถุประสงค์ที่กระทำ

เพื่อทำให้เกิดรูที่ติ่งหูเพื่อใส่ต่างหูชนิดต่างๆ ได้

กรณีกระทำโดยบุคคลทั่วไป

สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น

1. การใช้เข็มหรือวัตถุแหลมคมเจาะที่ติ่งหู

เป็นการใช้วัตถุที่แหลมคมเจาะไปโดยตรงที่ติ่งหู ณ ตำแหน่งที่จะใช้ร้อยต่างหู และ

อาจมีการใช้น้ำยาทาที่ติ่งหูที่จะเจาะเสียก่อน เช่น การใช้แอลกอฮอล์ ใช้เข็ม หรือวัตถุแหลมคมเจาะที่ติ่งหู

วิธีการนี้มักใช้ในการเจาะหูให้เป็นการเฉพาะกิจหรือเป็นกรณีปัจเจกชน หรืออาจเป็นร้านขายเครื่องประดับ (ต่างหู) ขนาดเล็ก มิใช่เป็นการรับเจาะหูในเชิงร้านเสริมสวยหรือขายเครื่องประดับใหญ่โต

2. การยิงวัตถุที่หูโดยเครื่องยิง

เป็นการใช้ต่างหูที่มีความคมในตัวเองใส่ลงในแบบที่ยึดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องยิงวัตถุนั้น จากนั้นใช้ส่วนปลายของเครื่องยิงมาแนบกับส่วนของติ่งหูที่จะเจาะ

วิธีการนี้จะมีอยู่ในร้านขายเครื่องประดับขนาดใหญ่โดยตรง เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับลูกค้าที่มาซื้อต่างหูให้ได้รับความสะดวกสบาย

หมายเหตุ:

ในการเจาะหูนี้อาจใช้เทียบเคียงถึงการใช้วัตถุที่มีความแหลมคมเจาะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้วย เช่น เจาะจมูก เจาะลิ้น เจาะสะดือ เจาะที่กลีบอวัยวะเพศหญิง การฝังสิ่งแปลกปลอมที่อวัยวะเพศชาย เช่น การฝังมุก เจาะร่างกายที่ต่าง ๆ ด้วย

กรณีกระทำโดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

การเจาะหูโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจะเป็นการดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางการแพทย์โดยเฉพาะในเรื่องความสะอาดและป้องกันการติดเชื้อโดย

ก. การทำความสะอาดบริเวณที่จะทำการเจาะหรือทำให้เกิดบาดแผลตามร่างกาย

ข. ใช้เข็มที่สะอาด

ค. ใช้วัตถุที่สะอาดสอดคาไว้ที่รูใบหูที่ถูกเจาะไว้แล้ว

ในทางปฏิบัติแล้วจะใช้เข็มชนิดที่เรียกว่ามี 2 ชั้น คือชั้นนอกเป็นพลาสติก (cover) และชั้นในเป็นโลหะที่ดึงถอดออกมาได้ (stylet) แต่ปลายของเข็มชั้นในจะโผล่ออกมาเลยกว่าปลอกชั้นนอก แต่ส่วนปลายของเข็มจะกลืนไปกับปลอกชั้นนอก ทำการเจาะโดยใช้เข็มนี้แล้วผ่านทะลุใบหู (ติ่งหูที่เจาะ) แล้วก็จะดึงเอาเข็มชั้นในออก จากนั้นจะทำการตัดส่วนปลอกพลาสติกเพื่อให้เหลือเฉพาะส่วนที่คาอยู่ในรูที่เจาะพอดี จึงเป็นการดำเนินการที่สะอาดและถูกหลักเกณฑ์ทางการแพทย์ลดการติดเชื้อได้เกือบร้อยละร้อย

การบริการที่ 2: การสักร่างกายและสักคิ้วถาวร

วัตถุประสงค์ที่กระทำ

เพื่อทำให้เกิดร่องรอยขึ้นตามที่ต้องการอย่างถาวรโดยการใช้สีให้ฝังตัวอยู่ใต้ชั้นหนังแท้

กรณีกระทำโดยบุคคลทั่วไป

จะใช้เข็มหรือวัตถุแหลมจุ่มจิ้มหมึกสักลงบนคิ้วหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องการสักนั้นการที่จะทำให้หมึกสักติดตัวไปได้นั้นจะต้องสักให้ลงลึกถึงชั้นหนังแท้ การทำให้เกิดแผลที่ผิวหนังกว่าชั้นหนังแท้จะทำให้มีเลือดออกซับซึมออกมา และในทางกลับกัน ก็จะสามารถที่จะนำสิ่งแปลกปลอมรวมถึงเชื้อโรคผ่านเข้าสู่กระแสเลือดด้วย ประการสำคัญในเรื่องสักนี้ก็คือ เข็มที่ใช้สำหรับสักนั้น ผู้ใช้แล้วย่อมต้องนำมาใช้อีกโดยเฉพาะความชำนาญในการสักนั้นจะขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ด้วย นั่นหมายความว่ามีการใช้เครื่องมือดังกล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีกกับบุคคลต่างๆ

อันตรายของการใช้วัตถุที่ทำให้เกิดบาดแผลต่อร่างกายซ้ำซาก ย่อมอาจทำให้เกิดการติดเชื้อจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งได้อย่างง่ายดายโดยเฉพาะเชื้อที่ทำให้เกิดโรคอย่างรุนแรง และไม่สามารถให้การรักษาได้ในขณะนี้ เช่น โรคติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น

หมายเหตุ:

การเขียนคิ้วในร้านเสริมสวยบางแห่ง ผู้ให้บริการจะมีการใช้ยาชาประเภทฉีดเข้าช่วยในขบวนการด้วยเพื่อให้ลูกค้าของเขาไม่เจ็บปวดในขณะทำการเขียนคิ้ว (สักคิ้ว) ซึ่งในประการนี้จะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงขึ้นมาอย่างมาก ถ้าใช้เข็มที่ซ้ำกัน (มิได้ใช้เข็มแล้วทิ้ง, disposable needle) หรือกรณีที่ใช้เข็มที่ดูดยาชาเล่มเดียวกับที่ใช้ในการฉีดเข้าสู่ใต้ผิวหนัง เพราะจะทำให้มีเลือดของผู้ถูกฉีดยาเข้าปะปนกับในยาชาได้ หรือกรณีที่ใช้ยาชาที่ดูดซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยเข็มที่ได้มีการผ่านสู่เนื้อเยื่อของร่างกายผู้หนึ่งผู้ใดมาแล้ว

กรณีกระทำโดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

จะไม่มีการบริการในทางการแพทย์ด้านนี้มากนัก อาจมีบ้างก็เป็นแพทย์เสริมสวยที่จัดอยู่ในกลุ่ม cosmetic surgery ซึ่งการดำเนินการถือว่าเป็นขั้นตอน

เช่นเดียวกับการผ่าตัด จึงต้องได้รับการดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางการแพทย์ โดยเฉพาะการทำความสะอาดเครื่องมือที่ใช้นั้น (*ดูวิธีการทำความสะอาดเครื่องมือทางการแพทย์เพื่อให้ปลอดจากเชื้อโรค)

การบริการที่ 3: การฝังเข็ม

วัตถุประสงค์ที่กระทำ

เพื่อที่จะทำให้เกิดผลต่าง ๆ ต่อร่างกาย เช่น *ลดอาการปวด* การทำให้ร่างกายดีขึ้น กระตุ้นเส้นประสาทส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

กรณีกระทำโดยบุคคลทั่วไป

มีการใช้เข็มซึ่งอาจเป็นเข็มเงินหรือโลหะอื่นก็ได้ แต่จะเป็นการใช้เข็มที่ใช้แล้วกับบุคคลต่าง ๆ ด้วยกัน ซึ่งในประการนี้การทำความสะอาดเข็มจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดใน ซึ่งถ้าจะให้ดีก็จะต้องกระทำให้ถูกต้องตามหลักในทางการแพทย์แผนปัจจุบัน

กรณีกระทำโดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

จะใช้เข็มที่ใช้แล้วกับบุคคลต่าง ๆ เช่นเดียวกัน แต่การทำความสะอาดเข็มที่ใช้แล้วจะเป็นไปอย่างถูกต้องตามขั้นตอนในทางการแพทย์

การบริการที่ 4: การทำเล็บชนิดรุนแรง

วัตถุประสงค์ที่กระทำ

เพื่อทำให้เกิดความสวยงามที่เล็บ ซึ่งจะต้องมีการตัดแต่งส่วนต่าง ๆ ของเล็บ

กรณีกระทำโดยบุคคลทั่วไป

เป็นอันตรายที่เกิดได้บ่อยมากเพราะจะเกิดทำให้มีเลือดออกที่บริเวณจมูกเล็บได้ง่ายมากโดยในการแต่งเล็บนั้น จะมีการดำเนินการในเรื่อง ตัดเล็บ ตะไบเล็บที่ถูกตัดแล้ว ตัดสันที่แข็งและหนาขึ้นมาบริเวณจมูกเล็บโดยใช้กรรไกรตัดเล็มที่ผิวหนัง แคะสิ่งติดค้างอยู่ตามซอกเล็บและใต้เล็บ ฯลฯ ซึ่งการกระทำดังกล่าวข้างต้นจะทำให้เกิดเลือดออกได้ง่ายมาก โดยเฉพาะในการตัดจมูกเล็บซึ่งอาจจะตัดหนาไปทำให้ลึกจนถึงมีเลือดซึมซับออกมา ซึ่งหมายความว่าจะเป็นทางให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ โดยเฉพาะการที่ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ไม่สะอาดเพียงพอ

กรณีกระทำโดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

ไม่มีการดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยตรง เว้นเสียแต่ว่าจะเป็นการแก้ไขความบกพร่องของร่างกายเท่านั้น แต่เกี่ยวกับเล็บแล้วน่าจะไม่ถือว่ามีความสำคัญในทางการแพทย์ที่จะต้องรับการแก้ไข

การบริการที่ 5: การฝังวัตถุแปลกปลอมในส่วนต่างๆ ของร่างกายและอื่นๆ

วัตถุประสงค์ที่กระทำ

เพื่อนำวัตถุชนิดต่าง ๆ ฝังในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเช่น

- **การฝังมุก** คือ การนำมุก หรือวัตถุแปลกปลอมต่างๆ ฝังลงบริเวณผิวหนังอวัยวะเพศชาย ทั้งนี้อ้างว่าเพื่อประโยชน์ในการให้ความรู้สึกที่ดีขึ้นในขณะร่วมเพศ
- **การฝังแม่เหล็กไว้ที่นิ้วมือ** โดยเฉพาะที่นิ้วชี้ เพื่อประโยชน์ในการเล่นการพนันโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับเครื่องมือพนัน
- **การฝังสิ่งต่าง ๆเข้าสู่ร่างกายตามความเชื่อ** ซึ่งอาจมีการฝังสิ่งที่ตนเองเชื่อเช่นตะกรุดเข้าในร่างกาย เป็นต้น

กรณีกระทำโดยบุคคลทั่วไป

มักเป็นการทำกันเองในหมู่คน (มิจฉาชีพ) ซึ่งจะใช้มีดหรือของมีคมกรีดลงบนปลายนิ้วแล้วใช้แม่เหล็กซึ่งมีขนาดเล็กสอดเข้าไปใต้ผิวหนัง แต่จะทำให้เกิดความเจ็บปวดมากกว่า และที่สำคัญก็คือจะไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางการแพทย์ในเรื่องความสะอาด

กรณีกระทำโดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์

ขอให้แพทย์ช่วยฝังลงไปในนิ้วดังกล่าว กรณีนี้

จะทำอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางการแพทย์ แต่อาจจะมิใช่เป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรืออาจถือว่าผิดกฎหมายในฐานะผู้สนับสนุนด้วยหรือไม่นั้นจะไม่ขอกล่าว ณ ที่นี้

ด้านที่ 2: **อันตรายต่อร่างกายที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ**

การกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อนั้นจะต้องกระทำผ่านชั้นหนังแท้เป็นต้นไป

ชั้นต่าง ๆ และโครงสร้างของผิวหนังของร่างกาย

ผิวหนังแท้จะประกอบด้วย ชั้นหนังกำพร้า ชั้นหนังแท้ และชั้นใต้ผิวหนังซึ่งจะมีหลอดเลือดมาเลี้ยง และมีต่อมต่าง ๆ มากมาย

การติดเชื้อเข้าสู่ร่างกายเมื่อเกิดแผล

เชื้อโรคจะเข้าสู่ร่างกายโดยแพร่มาทางกระแสโลหิตกล่าวคือเมื่อมีวัตถุทำให้ร่างกายเกิดแผลขึ้นแล้ว และวัตถุดังกล่าวปนเปื้อนเชื้อโรค เชื้อโรคดังกล่าวก็จะเข้าสู่ร่างกายโดยจะอยู่ ณ ตำแหน่งที่เกิดแผลขึ้นและมีบางส่วนหลุดเข้ามาสู่กระแสโลหิต ซึ่งจะทำให้แพร่ไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อีกทั้งจะมีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว และจะทำอันตรายหรือมีผลต่อร่างกายในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ชนิดของเชื้อโรคดังกล่าว บางชนิดอาจเกิดผลขึ้นทันที เช่น การอักเสบเป็นหนอง การติดเชื้อในกระแสโลหิต เกิดไข้ขึ้น หรือบางชนิดอาจมีอาการเพียงเล็กน้อย เช่น การติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งอาจมีอาการเพียงคล้ายไข้หวัดเท่านั้น แต่จะเกิดผลตามมาในระยะยาวโดยทำให้ภูมิคุ้มกันของร่างกายเสียไปทำให้เกิดภาวะการติดเชื้อโดยโรคต่าง ๆ ขึ้น เช่น วัณโรค นิวโมซิสติส ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันนี้ไม่มียาเพื่อการรักษาโรคเอชไอวีโดยเฉพาะแต่อย่างใด

ด้านที่ 3: **การทำความสะอาดผิวหนังและเครื่องมือ**

ก. การทำความสะอาดผิวหนังของผู้รับบริการก่อนทำให้เกิดบาดแผล

วัตถุประสงค์ เพื่อทำให้ผิวหนังที่จะทำให้เกิดบาดแผลนั้นปราศจากซึ่งเชื้อโรคต่าง ๆ ที่อาจเข้าสู่ร่างกายได้เมื่อทำให้เกิดบาดแผล

วิธีดำเนินการ การทำความสะอาดผิวหนังนั้นประการสำคัญคือจะต้องรู้ว่า

- น้ำยาแต่ละชนิดเป็นอย่างไร
- ระยะเวลาที่จะมีผลต่อการทาน้ำยาดังกล่าว
- ใช้เวลานานเท่าใดจึงมีผลหลังจากทาด้วยน้ำยาแล้ว
- น้ำยาสิ้นผลหรือหมดฤทธิ์เมื่อใด

การดำเนินการโดยแพทย์เปรียบเทียบกับผู้ให้บริการที่มีอยู่

ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าแพทย์จะทราบถึงรายละเอียดเป็นอย่างดี และสามารถทำความสะอาดได้อย่างถูกต้องตามหลักทางการแพทย์ซึ่งต่างจากผู้ให้บริการ ยิ่งถ้าเป็นผู้ที่ขาดความสนใจในเรื่องการทำความสะอาดร่างกายบริเวณที่จะกระทำให้เกิดแผลด้วยแล้วยิ่งจะไม่ได้มาตรฐานในเรื่องนี้อย่างแน่นอน

ข. การทำความสะอาดเครื่องมือเพื่อทำลายเชื้อโรค

วัตถุประสงค์ เพื่อทำให้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดบาดแผลต่อร่างกายปราศจากซึ่งเชื้อโรคต่าง ๆ ทุกชนิด หรือเกือบทุกชนิด ทำให้เมื่อร่างกายเกิดบาดแผลขึ้นแล้วก็จริงแต่จะไม่มีเชื้อโรคที่

วิธีดำเนินการ ดำเนินการทำให้เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดบาดแผลนั้นปราศจากเชื้อโดยสิ้นเชิง ซึ่งจะต้องมีความรู้ในเรื่อง

- วิธีที่จะทำให้เกิดการปลอดเชื้อ
- การเก็บเครื่องมือ
- การจับหรือใช้เครื่องมือให้ปลอดจากเชื้อ

การดำเนินการโดยแพทย์เปรียบเทียบกับผู้ให้บริการที่มีอยู่

แพทย์ย่อมเข้าใจในหลักเกณฑ์การทำความสะอาดเครื่องมือต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยการต้ม การอบฆ่าเชื้อ หรือการแช่น้ำยาฆ่าเชื้อ ซึ่งต่างจากผู้ให้บริการอื่นๆ ที่ไม่มีความรู้และมิได้สนใจในการทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ เพราะถือว่าผู้มารับบริการไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ค. การทำความสะอาดร่างกายของผู้ให้บริการก่อนทำให้เกิดบาดแผล

วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ร่างกายโดยเฉพาะมือที่จะจับเครื่องมือ ทำได้อย่างถูกต้องไม่ให้เกิดมีเชื้อโรคมาถูกต้องกับเครื่องมือ ที่จะใช้กับการทำให้เกิดแผลขึ้น

วิธีดำเนินกวร ต้องทำความสะอาดมือและร่างกายอย่างถูกต้อง

ชนิดของเชื้อโรค

เชื้อโรคที่ก่อให้เกิดอันตรายจากการทำให้เกิดบาดแผลต่อร่างกายที่พบได้คือ แบคทีเรีย เชื้อรา และเชื้อไวรัส

หมายเหตุ: ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการมีน้ำยาทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ

พบว่ามีร้านที่เปิดให้บริการเจาะหู และเจาะอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย จำนวนไม่น้อย***ที่มีขวดใส่น้ำยาระบุว่าเป็นแอลกอฮอล์ 70%*** แต่เมื่อมีลูกค้ามารับบริการกลับมิได้มีการนำมาใช้แต่อย่างใด คงมีตั้งไว้เพื่อแสดงว่า "มีอยู่" เท่านั้น

การดำเนินการโดยแพทย์เปรียบเทียบกับผู้ให้บริการที่มีอยู่

แพทย์จะทราบว่าก่อนที่ตนเองจะสัมผัสเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ นั้นจะต้องทำให้ร่างกาย (มือ) ของตนเองมีความสะอาดเสียก่อน เช่น การล้างมือ การเช็ดด้วยแอลกอฮอล์ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นผู้ที่ให้บริการย่อมไม่สนใจกับมือที่จะใช้หยิบจับเครื่องมือที่ให้บริการต่อผู้รับบริการแต่อย่างใด เช่น อาจจับสิ่งต่าง ๆ ที่สกปรกแล้วมาจับเครื่องมือที่จะใช้ เป็นต้น

การสอดคล้องกับสุขภาพที่ประชาชนพึงจะได้รับ

เนื้อหาดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งเมื่อคำนึงถึงเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อโรคชนิดต่าง ๆ และกฎหมายที่ควบคุมสุขภาพอนามัยของประชาชนรวมถึงคำแนะนำจากกรมอนามัย[2,3] แล้วจะเห็นได้ว่าประชาชนยังมิได้รับการดูแลในด้านสุขภาพอย่างดีเพียงพอตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ[20] มาตรา 52 และ 82 ดังนี้

มาตรา 52

*"บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน**ในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน** และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด*

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

***การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย** รัฐต้องให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด"*

มาตรา 82

*"รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชน**ได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน**และมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง"*

สรุปปัญหาที่ติดตามมาจากการให้บริการที่เป็นอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายของมนุษย์ ปัญหาที่เกิดตามมาคือการบริการที่ทำให้เกิดอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายของมนุษย์นี้เป็นอันตรายในยุคปัจจุบันอย่างแน่นอน แต่ควรจะถูกควบคุมให้เข้ากับความหมายในบทบัญญัติของมาตรา 4 แห่งวิชาชีพเวชกรรมหรือไม่ และในสังคมไทยควรจะมีกฎหมายควบคุมการกระทำหรือให้บริการ

เช่นนี้อย่างไร นั่นคือประเด็นที่อาจเกิดขึ้นตามมาได้คือ

1. การบริการที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายของมนุษย์ เช่น การเจาะหู การสัก รวมถึงการเจาะตัว เช่น เจาะลิ้น เจาะจมูก เจาะอวัยวะเพศ ฯลฯ สมควรจัดให้เป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือไม่ การบริการที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายมนุษย์ ถ้าจัดให้เป็นกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขจะเหมาะสมเพียงใด

2. การบริการที่ทำให้เกิดอันตรายต่อเนื้อตัวร่างกายมนุษย์ ถ้ามิใช่เป็นการประกอบวิชาชีพเวชกรรม แล้วจะมีมาตรการณ์ควบคุมอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

ทั้งสองประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างแน่นอนในอนาคต ซึ่งจะต้องหาทางหยุดยั้งหรือควบคุมภัยที่อาจเกิดขึ้นตามมาให้ได้ซึ่งในทางการแพทย์และทางกฎหมายสมควรที่จะต้องเร่งหามาตรการณ์ต่อไป

สรุป

การให้บริการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายอันอาจเป็นอันตรายนี้สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแลจากภาครัฐโดยมีมาตรการทางกฎหมายประกอบ ซึ่งอาจเป็นกฎหมายที่ปรับปรุงจากกฎหมายที่มีอยู่หรือเป็นกฎหมายอิสระซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ในต่างประเทศ เช่น ในเมืองเอดินเบอร์ก, ในไอร์แลนด์เหนือ และอีกหลายประเทศมีกฎหมายดังกล่าวเฉพาะอย่างชัดเจนแล้วเพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม

เอกสารอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2511. ราชกิจจานุเบกษา 2511; 85: 690-712.
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 13/2543 เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 3) (ออกตามความในมาตรา 5 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535) ประกาศเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2543.
3. เอกสารคำแนะนำเรื่อง การควบคุมการสักผิวหนัง เจาะหู หรือเจาะอวัยวะอื่น (กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข).
4. วัชรพล ภูนวล. แฟชั่นเจาะหู..... น่ากลัว!! คิดให้ดี ก่อนถูกทะลวง. http://ite.nectec.or.th/ ~elib/doctors/ear_123.html .
5. สันติพงศ์ ปิตตุภักดิ์. เตือนภัยการสักและการเจาะอวัยวะนำอาการติดเชื้อมาเป็นของแถม. อัพเดท 11; 129: 80.
6. Mitsui T, Iwano K. Masuko K. Hepatitis C virus infection in medical personnel after needle-stick accident. Hepato 1992; 16: 1109-4.
7. Thomson C, Hernberger F, Wale E. Hepatitis C transmission through tattooing: a case report. Aust New Zea J Pub Health 1996; 20: 317-18.
8. Greif J, Hewitt W, Armstrong ML. Tatooing and body piercing. Clin Nurs Research 1999; 8: 368-85.
9. Haley RW, Fischer RP. Commercial tattooing as a potentially important source of Hepatitis C infection: clinical epidemiology of 626 consecutive patients unaware of their Hepatitis C serologic status. Med (Baltimore) 2001; 80: 134-51.
10. Mayer LB, Judelson DA, Moriarty BW, Rundell KW. Prevalence of body art (body piercing and tattooing) in university undergraduates and incidence of medical complications. Mayo Clin Proc 2002; 77: 29-34.
11. Nishioka SA, Gyorkos TW. Tattoos as risk factors for transfusion-transmitted diseases. Inter J Infect Dis 2001; 5: 27-34.
12. Braithwaite R, Robillard A, Woodring T, Stephens T, Arriola KJ. Tattooing and body piercing among adolescent detainees: relationship to alcohol and other drug use. J Subst Abuse 2001; 13: 5-16.
13. Hadfield LL. Body piercing. Acci Emerg Nurs 2001; 9: 14-19.
14. Satchithananda DK, Walsh J, Schofield PM. Bacterial endocarditis following repeated tattooing. Heart British Card Socie 2001; 85: 11.2.

15. จอน อึ้งภากรณ์. เวทีสาธารณะ 30 บาทรักษาเอดส์ ได้อย่างไร. . . ใน สรุปรายงาน สัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 8 วันที่ 11-13 กรกฎาคม 2544 คอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี นนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2544: 275.
16. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. สรุปผลการดำเนินการ โครงการรณรงค์เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ แผนงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ของทบวงมหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2539 และ 2540. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2542: 10.
17. ศุภชัย ฤกษ์งาม. เอดส์ มีหวัง มีวันข้างหน้า. ใน สรุปรายงาน สัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 8 วันที่ 11-13 กรกฎาคม 2544 คอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี นนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2544 : 280.
18. ธนรักษ์ ผลิพัฒน์. ระบาดวิทยา: ระบบเฝ้าระวังโรคกับการประเมินสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย, ใน สรุปรายงาน สัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 8 วันที่ 11-13 กรกฎาคม 2544 คอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี นนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2544 : 28.
19. มติแพทยสภาในการประชุมครั้งที่ 3/2541 วันที่ 12 มีนาคม 2541.
20. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. ราชกิจจานุเบกษา 2540; 114(55ก), 11 ตุลาคม 2540: 1-99.